ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 1 czerwca 1930

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30 zł, półrocznie 15 zł, kwartalnie 7,5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł, kwartalnie 9 zł. Numer pojedyńczy 1,5 zł.

NR. 11 Wydawca: *Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.* **ROK 9**

Rabaty najwyższe Ceny koncernowe Kredyty dogodne

WĘGIEL - KOKS HUTNICZY - BRYKIETY

tylko z kopalń głębokich krajowych i zagranicznych

Zachodnio-Polski Syndykat Węglowy Spółka z. o. o.

Telefon 23-77, 37-77 **Poznań, Plac Wolności 10.** Adres telegr.: „Zapol"

Własny gmach handlowy

Własne składnice kolejowe Poznań, ul. Przemysłowa II. brama.

wszelkiego rodzaju, gotowe farby olejne, pokosty, mydła techniczne, rdzeniowe, rozmaite mydła szare; do dezynfekcji: Sanizol i Kreolinę

poleca

w najlepszej jakości na dogodnych warunkach

Spółka Akcyjna „BLASK"

Poznań-Starołęka

Biura: Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 5

Program doraźnych środków państwa dla życia gospodarczego.

Pan Dr. Battaglia, prezes Rady Delegatów Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski, wysuwa niżej określony program zarządzeń, mogących wydatnie przyczynić się do zwalczenia depresji psychicznej w kraju oraz do wzmocnienia zaufania zagranicy, a dających się wprowadzić szybko w życie bez posunięć ustawodawczych i bez znaczniejszych wydatków, lub ubytków dochodów dla Skarbu Państwa.

Program ten przedłoży p. Dr. Battaglia Centralnemu Związkowi Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów oraz Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, celem przedyskutowania i następnego przedłożenia go Rządowi o ile możności na konferencji międzyministerjalnej z udziałem reprezentantów sfer gospodarczych.

I. Polityka celna i traktatowa.

1. Rewizja dotychczasowej interpretacji uprawnień rządu do zmian w taryfie celnej odnośnie art. 7 p. i. ustawy z dnia 31 lipca 1924 r., a to w tym kierunku, że uprawnienie to nie jest wyczerpane przez jednorazową zmianę poszczególnych stawek — a następnie wyciągnięcie praktycznych wniosków z takiej interpretacji w kierunkach zarówno poprawy ochrony celnej w niektórych punktach, jak i obniżania ceł na niektóre środki produkcji, szczególnie także w kierunku retorsji w związku z podwyżkami ceł agrarnych w Niemczech i gdzieindziej.

2. Liberalne stosowanie ulg celnych na maszyny i inne środki produkcji niewyrabiane w kraju.

3. Przywrócenie dawnej stawki celnej ulgowej dla maszyn niewyrabianych w kraju — stawki wynoszącej 10 proc. cła normalnego.

4. Rozszerzenie listy ogólnych zakazów przywozu pod kątem widzenia obrony przeciw dumpingowi sowieckiemu.

5. Wprowadzenie w życie konwencyj handlowych z Portugalją, Grecją, Hiszpanją, a także ewentualnie i z Francją (w całości) bez wyczekiwania na ratyfikację w drodze ustawodawczej i stosowanie tej samej metody do dalszych konwencyj handlowych, które mogą być zawarte, j. np. konwencja z Rumunją.

6. Usunięcie przeszkód, stojących w drodze zawarciu konwencji z Turcją.

7. Przyśpieszenie ogłaszania tekstów układów międzynarodowych gospodarczych.

II. Popieranie eksportu.

8. Dalsza rozbudowa systemu zwrotu ceł w eksporcie.

9. Jaknajrychlejsze wprowadzenie zwrotu podatku obrotowego za poprzednie fazy produkcji.

III. Sprawy skarbowe.

a) Różne podatki państwowe.

10. Wprowadzenie ulg podatkowych dla przemysłu analogicznych z ulgami wprowadzonemi dla rolnictwa.

11. Rewizja rozterminowania należności podatkowych dla usunięcia zbieżności wielu terminów podatkowych.

12. Dalsze obniżenie kar za zwłokę i odsetek egzekucyjnych, a to:
aa) kar za zwłokę od nieuiszczonych w terminie należności do najwyżej 1 proc. miesięcznie;
bb) odsetek za odroczenie do najwyżej 8 proc. w stosunku rocznym;
cc) kosztów egzekucyjnych do najwyżej 2 proc. od sumy zaległej, nie wyżej jednak, niż 1.000 zł.

13. Rewizja stosunku władz wymiarowych do ksiąg handlowych w kierunku zachęcania do ich prowadzenia.

14. Zwołanie konferencji w celu wyjaśnienia wątpliwości interpretacyjnych poszczególnych ustaw z udziałem reprezentacji kół gospodarczych.

15. Uzgodnienie praktyki wymiarowej i okólników z ustawami i wyrokami Najwyższych Władz Sądowych.

16. Ogłaszanie wykładni, stosowanej przez Ministerstwo Skarbu.

17. Przyśpieszenie upoważnienia niższych instancyj skarbowych do rozkładania zaległości podatkowych na raty w większym niż dotąd zakresie.

18. Polecenie urzędom skarbowym, by w wydajny sposób korzystały z przysługujących im uprawnień co do przedstawiania Izbom Skarbowym wniosków o umarzanie nieściągalnych zaległości podatkowych.

19. Pomnożenie liczby komisyj odwoławczych dla spraw podatku obrotowego i dochodowego celem przyśpieszenia procedury załatwiania odwołań.

b) Podatek dochodowy.

20. Zwolnienie od podatku dochodowego zysków osób prawnych, osiąganych na pozycjach majątkowych.

21. Liberalne traktowanie inwestycyj i kosztów remontów.

22. Efektywne umożliwienie potrąceń rzeczywistych strat na dłużnikach od dochodu.

23. Przyznanie komisjom szacunkowym do spraw podatku dochodowego prawa rozstrzygania odwołań własną władzą w tych wypadkach, gdy komisja, zgodnie z wnioskiem przewodniczącego, mniema, że odwołanie należy w całej rozciągłości uwzględnić, lub gdy częściowe uwzględnienie odwołania pociąga za sobą obniżenie podatku w kwocie do 500 zł (a nie do 200 zł jak dotychczas) oraz polecenie, aby odwołania od wymiaru podatku dochodowego, które mogą być rozstrzygane w trybie art. 72 ustawy, były załatwiane najdalej w terminie dwumiesięcznym od daty wniesienia odwołania.

c) Podatek przemysłowy.

24. Wprowadzenie w życie nowych stóp podatku obrotowego, przewidzianych w projekcie komisji skarbowej Sejmu w drodze administracyjnej, a to np. w formie odroczenia poboru odpowiednich części bieżących należności.

25. Rozszerzenie listy artykułów pierwszej potrzeby, korzystających ze zniżonych stawek podatku od obrotu na szereg zaproponowanych już przez ciała gospodarcze dalszych artykułów — w tych wypadkach, w których nie zachodzi obawa dotkliwego obniżenia dochodów skarbu państwa wskutek tych ulg.

26. Wprowadzenie ryczałtowego poboru podatku obrotowego od drobnych przedsiębiorstw na podstawie przedłożonej opinji Związku Izb Przemysłowo-Handlowych.

27. Stosowanie do przedsiębiorstw komisowych zakupu tych samych stawek, co do przedsiębiorstw komisowej sprzedaży.

28. Wydanie wyczerpującego i liberalnego okólnika interpretacyjnego co do stosowania art. 7 lit. a. ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

29. Uwolnienie przedsiębiorstw korzystających z ulgowej stawki z art. 7 lit. a. ustawy o podatku przemysłowym od obowiązku dostarczania dowodów, że sprzedane półfabrykaty lub materjały pomocnicze zostały istotnie przerobione lub zużyte w przedsiębiorstwach nabywających.

30. Rewizja okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 29 marca 1927 r. L. D. P. O. 3929 w kierunku dostosowania określonego tam pojęcia sprzedaży hurtowej do brzmienia ustawy (art. 7 ustęp 3).

31. Potrącanie odsetek prolongacyjnych od podstaw wymiaru podatku obrotowego.

32. Rozszerzająca interpretacja w praktyce przepisu art. 94 ustawy o podatku przemysłowym, dozwalającego Ministrowi Skarbu na ulgi podatkowe, względnie na umarzanie podatku — a to w kierunku stosowania go do całych gałęzi gospodarczych, względnie do całych terytorjów.

33. Uwolnienie eksportu do Gdańska od podatku obrotowego w tych samych rozmiarach, w jakich to uwolnienie jest stosowane do obrotów poza granicę obszaru celnego.

34. Wprowadzenie ułatwień proceduralnych z okazji lustracji przedsiębiorstw w zakresie podatku obrotowego.

d) Opłaty stemplowe.

35. Odstąpienie od wymagania podpisu urzędnika pod pieczątką, stwierdzającą uiszczenie opłaty stemplowej (§ 41 rozporządzenia do ustawy o opłatach stemplowych).

e) Budżety i podatki samorządowe.

36. Wzmożenie kontroli gospodarki finansowej samorządów, a zwłaszcza dokładniejszego badania budżetów, uchwał dotyczących, nakładania ciężarów podatkowych, uchwał w sprawie zaciągania pożyczek itp.

37. Zerwanie z praktyką wyznaczania w drodze rozporządzeń ministerjalnych maksymalnej wysokości stawek (norm procentowych) podatków samorządowych.

IV. Sprawy socjalne.

38. Ulgi socjalne dla przemysłu na wzór ulg socjalnych dla rolnictwa.

39. Obniżenie składek Kasy Chorych do ustawowej normy w tych wypadkach, w których składki tę ustawową normę przekraczającą.

40. Zakazanie wszystkim instytucjom ubezpieczeń społecznych pobieranie odsetek zwłoki wyższych, jak tych, które każdorazowo dozwolone są dla spraw prywatno-prawnych, a więc obecnie 10 proc. rocznie oraz zakazanie pobierania kosztów egzekucyjnych wyższych, jak 2 proc. sumy zaległej, z tem jednak, że koszty egzekucyjne nie mogą przekraczać sumarycznie zł 1.000, z tem, że w obrębie tych obu norm t. zn. 2 proc. względnie z sumy 1.000 zł należy przy kosztach egzekucyjnych jaknajbardziej oszczędzać dłużnika przez niedopuszczanie do wydatków niepotrzebnych, j. np. wykonywania egzekucji przy interwencji adwokata itp.

41. Niepociąganie do przymusowego ubezpieczenia w zakładach ubezpieczeń pracowników umysłowych — samodzielnych agentów i przedstawicieli, chociażby na mocy umowy pracowali oni wyłącznie na rzecz jednego przedsiębiorstwa.

42. Zmiana § 7 rozporządzenia z dnia 30 marca 1925 r. (Dz. U. Nr. 38/25) w sprawie wykluczenia od prawa do świadczeń zabezpieczeniowych osób ubezpieczonych na wypadek bezrobocia w następującym kierunku: „Może być nieuważane za strajk w rozumieniu niniejszego rozporządzenia tylko takie zaprzestanie pracy, co do którego właściwy okręgowy inspektor pracy po wysłuchaniu stron wydał opinję, iż wywołanem zostało wyraźnie nieprawnemi działaniami lub zarządzeniami ze strony przedsiębiorcy. Opierając się na powyższej opinji oraz na całym materjale stanowiącym podłoże tej opinji, poweźmie zarząd obwodowy funduszu bezrobocia uchwałę, przyznającą lub odmawiającą zasiłku ubezpieczonym, pozostającym bez pracy na skutek strajku. Przeciw powyższej uchwale, o której w ten sam dzień należy zawiadomić obie strony, przysługuje każdej stronie prawo wniesienia sprzeciwu do Ministra Pracy i Opieki Społecznej. Sprzeciw ten, który winien być zgłoszony i wywiedziony na piśmie w ciągu trzech dni od daty doręczenia uchwały, powoduje zawieszenie wypłaty zasiłków aż do rozstrzygnięcia sprzeciwu przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

43. Wydanie instrukcji do urzędów pośrednictwa pracy, by w stosowaniu rozporządzenia o obowiązku zatrudniania inwalidów wojennych kierowały się także względami na trudne położenie przemysłu.

44. Do rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy:

1. Ze względu na ciężkie przesilenie gospodarcze w przemyśle należy wstrzymać wydawanie wszelkich nakazów, wymagających kosztowniejszych wydatków z wyjątkiem takich, które są bezwzględnie konieczne dla utrzymania normalnego ruchu w przedsiębiorstwie, oraz wstrzymać wykonanie istniejących już nakazów do czasu, kiedy warunki gospodarcze wybitnie się poprawią.
2. Należy polecić inspektorom pracy jaknajliberalniejsze traktowanie tych bezwzględnie koniecznych wydatków zarówno pod względem jakości jak i czasokresu wykonania, stosownie do możności finansowej przedsiębiorstwa w poszczególnych wypadkach.

45. Ogólne odroczenie dalszego stosowania przepisów ustawowych o żłobkach fabrycznych, względnie surogatowych nakazów, dotyczących stacyj lotnych — na przeciąg dalszego roku.

46. Celem uproszczenia i skrócenia postępowania należy upoważnić generalnie okręgowych inspektorów pracy do wydawania w poszczególnych wypadkach tymczasowych zezwoleń na przedłużenie czasu pracy w ramach ustawy, aż do załatwienia danej sprawy przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

47. Zastosowanie pojęcia konieczności narodowej do czasu pracy w przemyśle budowlanym oraz ceramicznym w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

V. Ochrona wierzycieli.

48. Wprowadzenie doraźne wszelkich możliwych sądowo - administracyjnych uproszczeń stosowania obowiązujących ustaw pod kątem widzenia zwiększenia ochrony wierzyciela.

49. Stworzenie centralnego wydawnictwa, zawierającego wszelkie dane, dotyczące niewypłacalności firm handlowych i przemysłowych oraz odnośnych czynności sądowych, a to przez perjodyczne udzielanie odnośnych danych przez sądy Izbom Przemysłowo-Handlowym, przyczem wydawnictwo to byłoby prowadzone przez Związek Izb.

50. Utrzymanie i zaostrzenie rygorystycznej w ostatnich miesiącach praktyki sądów warszawskich co do odmawiania nadzorów sądowych w takich wypadkach, w których zachodzi podejrzenie podbilansowości, oraz zalecenia sądom na prowincji, by również wstąpiły na tę drogę.

51. Zalecenie wszystkim sądom, by przyznawanie nadzorów uzależniały w przedłożeniu bilansu, na daną chwilę sporządzonego, oraz od sprawdzenia bilansu niemniej jak wartości aktywów przez znawców sądowych.

52. Polecenie sądom, by zawsze zasięgały opinji Izb Przemysłowo-Handlowych przed przyznaniem nadzorów sądowych.

53. Zalecenie sądom, by nie przyznawały nadzorów sądowych firmom niezarejstrowanym, nieprowadzącym ksiąg handlowych i istniejącym krócej, niż rok.

54. Mianowanie nadzorców sądowych nietylko z pomiędzy prawników, lecz także z pomiędzy praktycznych znawców życia gospodarczego na podstawie list, przedłożonych przez Izby Przemysłowo-Handlowe.

55. Przeprowadzenie zasady, że jednemu nadzorcy nie należy przydzielać więcej niż 3 nadzory.

56. Dla uzyskania zatwierdzenia układu zapobiegawczego przez sąd, winna być stwierdzona niemożność całkowitego zaspokojenia w pierwszych trzech miesiącach wszystkich wierzycieli skutkiem wyjątkowych, niezależnych od dłużników okoliczności i o ile dłużnik działał w dobrej wierze, co potwierdzić winna obserwacja nadzorcy sądowego.

57. Wprowadzenie prawa wolnego wyboru komorników sądowych.

58. Urządzenie w b. zaborze rosyjskim hal licytacyjnych dla przechowywania i sprzedaży towarów zajętych, a tam, gdzie to nie będzie możliwe, wprowadzenie zasady, że zajęte towary wprawdzie mogą pozostać w ubikacji dłużnika, ale muszą być oddzielone od innych towarów i sądowo opieczętowane dla uniemożliwienia wolnego obrotu.

59. Wyznaczanie licytacyj w dni targowe.

60. Zobowiązanie komorników do odpowiadania na listy wierzycieli.

61. Przeprowadzenie takich ulepszeń w technicznej organizacji sądownictwa, by obowiązek rejestrowania firm mógł być przeprowadzony w całej pełni jaknajprędzej.

62. Powiększenie liczby sędziów w wydziałach handlowych sądów okręgowych choćby z uszczerbkiem dla innych działów sądownictwa w razie trudności budżetowych.

63. Wywarcie nacisku na wszystkie instancje sądowe oraz na komorników w kierunku jaknajwiększego przyśpieszenia wszystkich czynności urzędowych, zwłaszcza egzekucyjnych w sprawach handlowych.

64. Powołanie znawców życia gospodarczego do czynnej i stałej współpracy z komisją kodyfikacyjną w zakresie prawa procesowego, zwłaszcza egzekucyjnego w sprawach handlowych.

VI. Sprawy kolejowe.

65. Przyśpieszenie komercjalizacji kolei państwowych w duchu odnośnych uchwał Komitetu Eksploatacyjnego Państwowej Rady Kolejowej.

66. Rewizja taryf kolejowych na surowce, półfabrykaty i środki pomocnicze produkcji w celu ich obniżenia, o ile to nie będzie się łączyło ze zbyt wielkiem obciążeniem finansowem P. K. P.

67. Rozbudowa taryf eksportowych.

68. Jaknajrychlejsze wprowadzenie projektowanych nowych urządzeń co do przewozu drobnicy na kolejach.

VII. Dostawy i roboty publiczne.

69. Jaknajrychlejsze wprowadzenie zapłaty zaległości z tytułu dostaw państwowych terminowemi bonami resortowych Ministerstw.

70. Przyśpieszenie ułożenia i wprowadzenia w życie regulatywu o rozdawnictwie dostaw i robót dla państwa, narazie w drodze administracyjnej — przy uwzględnieniu odnośnych opinij ciał gospodarczych, których po wygotowaniu projektu będzie należało zasięgnąć.

71. Ściślejszy nadzór nad instytucjami państwowemi i komunalnemi w kierunku hamowania importu artykułów produkowanych w kraju z zagranicy — z okazji dostaw publicznych.

VIII. Etatyzm.

72. Zaprzestanie fabrykowania w przedsiębiorstwach państwowych takich przedmiotów, które wyrządzają w danej dziedzinie konkurencję przemysłowi prywatnemu, j. np. produktów chlorowych w fabryce mościckiej, gotowych rowerów w Wytwórni Uzbrojenia w Radomiu itp.

73. Zabronienie istniejącym wytwórniom państwowym przyjmowania zamówień prywatnych lub dla instytucyj publicznych (prócz należących do danego resortu).

IX. Sprawy paszportowe itp.

74. Zniesienie świadectw kwalifikacyjnych przy staraniach o uzyskanie ulgowych paszportów kupieckich i przemysłowych.

75. Zniesienie wiz paszportowych w ruchu osobowym iIe możności ze wszystkiemi państwami Europy za wyjątkiem Z. S. S. R. oraz Niemiec, a to w drodze umów bilateralnych.

76. Uproszczenie i skrócenie rewizyj paszportowych i celnych w ruchu osobowym oraz w związku z tem znaczne skrócenie postojów międzynarodowych pociągów na stacjach granicznych.

X. Statystyka.

77. Rewizja przepisów, dotyczących obowiązków statystycznych przedsiębiortsw przemysłowych i handlowych, a to w kierunku skoncentrowania wszystkich odnośnych obowiązków w Głównym Urzędzie Statystycznym i jaknajwiększego uproszczenia odnośnych formularzy.

XI. Różne.

78. Zniesienie normalizacji przemiału żyta.

Doniosłe uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów.

Na ostatniem posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów zapadły doniosłe uchwały, które niewątpliwie nie pozostaną bez wpływu na położenie poszczególnych gałęzi produkcji. Komitet wydał zlecenie, aby wszelkiego rodzaju skomercjalizowane wytwórnie państwowe wstrzymały przyjmowanie zamówień prywatnych, a to w celu ułatwienia sytuacji przedsiębiorstwom prywatnym i zmniejszenia walki konkurencyjnej. Dalej Komitet Ekonomiczny postanowił zbadać szczegółowo wszystkie nieskomercjalizowane warsztaty wytwórczości państwowej, w celu stwierdzenia, które z nich mogą być bez uszczerbku dla Państwa zlikwidowane, a które z nich ograniczone w działalności. W oddzielnej uchwale stwierdzono, że urzędy państwowe, zakłady, instytucje będące własnością lub pod nadzorem Państwa, instytucje samorządu terytorjalnego i samorządowe instytucje prawa publicznego, nie powinny tworzyć lub rozwijać nowych działów produkcji, o ile w danej dziedzinie wytwórczości przemysł krajowy może dostarczyć potrzebnych produktów w dostatecznej ilości i jakości.

O traktacie z Niemcami.

Sesja Rady Ligi Narodów zakończyła się 15 maja. W czasie trwania obrad genewskich, przedstawiciel Polski p. min. Zaleski, miał możność osobistego zetknięcia i konferowania z przedstawicielem rządu Rzeszy min. Curtiusem. Minister niemiecki w rozmowach, starał się uzasadnić powody, które skłoniły do wprowadzenia w życie podwyżki ceł agrarnych w Niemczech, twierdząc, że nie były one skierowane przeciwko Polsce, lecz mają charakter ogólny. Min. Curtius wręczył sekretarjatowi Ligi Narodów odpowiedź swego rządu na notę Polski w sprawie celnej.

Nota głosi, iż podwyżka ceł nie naruszała konwencji genewskiej, ponadto zaś zawiera oświadczenie, że przyczyną podwyżek ceł były okoliczności nagłe, natury ogólnej, które zresztą przewidziane są w konwencji o rozejmie celnym.

Oczywiście wyjaśnienia Niemiec nie mogą być uznane za wystarczające jeżeli się zważy, że zmiana kursu polityki agrarnej w Niemczech była oddawna już przygotowana i tylko zmiana gabinetu Müllera — zastąpienie go gabinetem Brüninga — były hasłem do realizacji tego projektu. Przesilenie rolni-

cze w Niemczech nie jest bynajmniej objawem odosobnionym, kryzys bowiem przejawia się w ostrych formach na całym świecie, tak, że nagłe wprowadzenie podwyżek celnych bez zachowania 20 dniowego terminu dla notyfikacji zamierzonych podwyżek, w myśl postanowień konwencji genewskiej, jest najzupełniej nieuzasadnione.

Cały świat zainteresowany w stabilizacji wzajemnych stosunków wymiany gospodarczej, oczekuje z niecierpliwością interpretacji poszczególnych punktów konwencji przez jedynie miarodajną Ligę Narodów. Narazie jednak interpretacji tej niema i sprawa unormowania warunków współpracy gospodarczej polsko-niemieckiej jest w zawieszeniu.

Polska w międzyczasie, będzie mogła stwierdzić, czy podstawa równowagi, na jakiej oparta była polsko-niemiecka umowa, przez podwyższenie ceł niemieckich, została zniweczona. Spokojnie, wyczekując stanowiska Polski, która ograniczyła się do jednej jedynej noty wysłanej do Rady Ligi, budzi jednak niepokój w szerokich kołach przemysłu niemieckiego, wyrażający się w tendencji przeniesienia tej przykrej sprawy z terenu międzynarodowego na drogę bezpośrednich rokowań. W międzyczasie zaś, Rząd Rzeszy przedłożył Radzie związkowej układ gospodarczy, niebawem zaś ma go przedłożyć Reichstagowi.

Podwyższone niemieckie premje wywozowe weszły w życie.

Akt skierowany przeciwko eksportowi z Polski.

Dnia 13 maja weszły w Niemczech w życie t. zw. świadectwa przywozowe przy wywozie artykułów rolnych z Niemiec. Dla żyta, owsa, jęczmienia krajowego (o wadze 1 hektolitra więcej niż 67 kg) wysokość premji ma wynosić zasadniczo 9 mk. od 100 kg. Dla żywych świn — 27 mk., dla mięsa wieprzowego świeżego, mrożonego lub zwyczajnie przygotowanego z wyjątkiem głów, nóżek i ozorów — 36 mk., dla szynek wieprzowych w naczyniach hermetycznie zamkniętych — 48 mk. Przy wywozie bydła rogatego i owiec, jak również mięsa wołowego i baraniego, świeżego, mrożonego lub zwyczajnie przygotowanego, w naczyniach hermetycznie zamkniętych — świadectwa te zostają wprowadzone po raz pierwszy. Będą one wynosiły od 100 kg bydła żywego — 24,50 mk., żywych owiec — 22,50 mk., mięsa wołowego i baraniego — 45 mk., konserw z takiegoż mięsa — 60 mk.

Abstrahując narazie od wpływu, jaki mieć będzie dla eksportu polskiego podwyżka niemieckich premij zbożowych, zajmiemy się pokrótce sprawą premij na artykuły hodowlane, w tej bowiem dziedzinie ujemne dla Polski wyniki uwydatniają się już z całą dobitnością. Nie ulega kwestji, iż mamy tu do czynienia z posunięciem wybitnie bojowem, skierowanem w rezultacie przedewszystkiem przeciwko Polsce. Niemcy niedość, że przez ostatnią podwyżkę ceł na trzodę zniweczyły zupełnie widoki na eksport polskiej nierogacizny do Rzeszy — nawet w ramach szczupłego przyznanego w traktacie kontyngentu — anulując w ten sposób jedną z podstawowych naszych zdobyczy traktatowych, ale obecnie przystąpiły do skutecznego wypierania polskiego towaru z rynków, stanowiących główną podstawę naszego wywozu trzody.

Ostatnie podwyższenie premij wywozowych na produkty hodowlane jest wymownym wyrazem tendencyj, nie mających nic wspólnego z racjonalną ochroną własnej hodowli Niemiec i stanowi akt zdecydowanie wrogi względem państw agrarnych, dysponujących nadwyżką eksportową trzody.

Byłoby krótkowzroczną polityką, któraby musiała się jaknajfatalniej zemścić, gdybyśmy, przeniknąwszy intencje ataku niemieckiego, pozostawili go bez odpowiedzi. Dumpingowy dowóz świń niemieckich do Wiednia sprowadził już derutę cen, a eksporterów naszych naraził na dotkliwe straty. W ślad za tem następuje wycofywanie się polskiego eksportu z tego rynku, na którym dotąd niepodzielnie dominował. Zaprzestanie zakupów polskiego towaru przez północne Czechy jest znane, jak również formalne storpedowanie przez dumping niemiecki rynku francuskiego; żeby na ten rynek wejść bez wydatnej pomocy ze strony Państwa — nie możemy nawet marzyć w danej chwili.

Jednakowoż dotąd były to porażki samego tylko eksportu. Obecnie skutki wtórne poczynają się odbijać i na rynku wewnętrznym. Ogromną konsternację wśród hodowców i kupców wielkopolskich wywołał fakt niebywałego spadku cen trzody i rogacizny. Ceny trzody spadły o 24—25 zł na 100 kg, osiągając niżej 200 zł za 100 kg. Jest to najniższy poziom cen od końca 1928 r. Nie wiadomo przytem, czy spadek zatrzyma się, czy pogłębi jeszcze bardziej, przybierając charakter zabójczy dla rentowności tej gałęzi produkcji rolniczej. Natomiast jest rzeczą zupełnie pewną, że załamanie się cen spowodowane zostało dekonjunkturą wywozową, wynikłą na skutek dumpingu niemieckiego.

Z możliwością nadejścia kryzysu na rynku hodowlanym, liczono się powszechnie w warunkach nadmiernej rozpiętości między cenami paszy a cenami zwierząt. Na koniec b. r. wróżył je Instytut Badania Konjunktur i Cen. Jednakże okres, dzielący nas od tego momentu, pozwalał na posunięcia, mogące złagodzić przebieg spodziewanej dekonjunktury hodowlanej. Tymczasem dumping niemiecki, zamykając klapy bezpieczeństwa, jakiemi są dla nas rynki eksportowe, przyspiesza tę dekonjunkturę. Chwyta nas nieprzygotowanych, nieuodpornionych i zadaje tem boleśniejsze ciosy.

Lekceważyć sytuacji nie wolno! W dobie głębokiej depresji cen zboża, jedynie hodowla stanowi dotąd podporę rolnictwa w jego gramatycznem położeniu. Rząd winien się bezzwłocznie zastanowić nad środkami zniwelowania skutków niemieckiego dumpingowego wywozu, choćby to nawet miało pociągnąć za sobą chwilowe ofiary ze strony Skarbu Państwa, które się zresztą sowicie opłacą.

Bank Gospodarstwa Krajowego ulokował część swych obligacyj komunalnych na rynku francuskim.

Prowadzone od dłuższego czasu rokowania o ulokowanie na rynku francuskim większej partji obligacyj długoterminowych Banku Gospodarstwa Krajowego zostały uwieńczone pomyślnym rezultatem. Bank Gospodarstwa Krajowego zawarł z bankiem Societe Centrale des Banques de Province, znaną instytucją bankową, która jest zarazem syndykatem francuskich banków prowincjonalnych, umowę, mocą której umieścił na rynku francuskim tytułem pierwszej transzy za 25 miljonów franków francuskich 7 procentowych obligacyj komunalnych. Następna transza, która ma być uskuteczniona w najbliższych miesiącach, wyniesie 75 miljonów franków francuskich. Ponieważ pierwsza transza w wysokości 25 miljonów franków miała duże powodzenie, gdyż niezwłocznie została pokryta, przeto należy przypuszczać, że i następna transza będzie cieszyć się takiem samem wzięciem.

Ulokowanie na rynku francuskim pierwszej partji długoterminowych papierów polskich, aczkolwiek na sumę stosunkowo niebardzo dużą, posiada wielkie znaczenie, gdyż przychodzi do skutku w momencie bardzo ograniczonego dopływu do Polski kapitału zagranicznego. Nie należy zapominać, że tranzakcja ta doszła do skutku w okresie tworzenia Międzynarodowego Banku Wypłat, a więc w chwili niezbyt sprzyjającej dla innych emisyj. Tembardziej na podkreślenie zasługuje powodzenie, jakie spotka-

ło pierwszą transzę obligacyj Banku Gospodarstwa Krajowego na rynku francuskim.

Niemałe znaczenie ma również fakt, że dzięki tej umowie papiery Banku Gospodarstwa Krajowego zostały wprowadzone do oficjalnych notowań na giełdzie francuskiej, co będzie miało decydujący skutek dla spopularyzowania walorów polskich na rynkach zagranicznych. Należy wreszcie zaznaczyć, że przez zawarcie umowy z Societe Centrale des Banques de Province — Bank Gospodarstwa Krajowego nawiązał kontakt z prowincjalnemi instytucjami bankowemi Francji, które mają bezpośrednią styczność z inwestorem francuskim. Przypuszczać należy, że nasze papiery długoterminowe znajdą odtąd łatwiejszy dostęp do zagranicznych rynków pieniężnych.

Premjowa pożyczki budowlana wyłożona będzie dla subskrypcji w czerwcu.

W pierwszych dniach czerwca r. b. wyłożona zostanie do publicznej subskrypcji I emisja 3%-owej premjowej pożyczki budowlanej, na sumę zł 50 milj.

Nowa ta pożyczka państwowa będzie wypuszczona w odcinkach po 50 złotych, a subskrypcja przyjmowana będzie po cenie nominalnej.

Plan amortyzacyjny przewiduje jednorazowy i całkowity wykup pożyczki w roku 1950. Ministerstwo Skarbu rezerwuje sobie jednak, prawo wykupienia jej już począwszy od roku 1940. Fakt, że nowa premjówka nie będzie amortyzowana drogą losowań, lecz jednorazowo odróżnia ją w sposób korzystny od premjówki inwestycyjnej, wysuwa bowiem konieczność asekurowania nowych obligacji, gdy kurs giełdowy przewyższa nominat.

Tak więc premjówki 3%-owe będą, aż do chwili wykupienia całej pożyczki, uczestniczyć we wszystkich losowaniach premji. Losowania te odbywać się będą cztery razy do roku: na 1 lutego, 1 maja, 1 sierpnia i 1 listopada. Za każdym razem losowane będą następujące premje:

1 na	250.000 zł	—	250.000 zł
1 na	50.000 zł	—	50.000 zł
10 na	10.000 zł	—	100.000 zł
100 na	1.000 zł	—	100.000 zł
	razem		500.000 zł

Wobec oprocentnowania pożyczki budowlanej w stosunku 3% rocznie, i po doliczeniu premji wylosowanych cztery razy do roku w łącznej sumie 2.000.000 zł, istotne oprocentowanie pożyczki wyniesie 7% per annum.

Kupony pożyczki płatne będą dwa razy do roku 1 lutego i 1 sierpnia.

Powodzenie nowej pożyczki jest już przesądzone w sensie korzystnym, utworzony bowiem ad hoc syndykat banków z P. K. O., Bankiem Handlowym, Bankiem Dyskontowym, Bankiem Zachodnim, Bankiem Związku Spółek Zarobkowych i Powszechnym Bankiem Związkowym na czele, objął w fermę całą emisję z tem, że w pierwszych dniach sierpnia wyłoży ją do subskrypcji publicznej.

29,5 milj. zł. nadwyżki wywozu nad przywozem w kwietniu.

Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego bilans handlu zagranicznego Polski (łącznie z W. M. Gdańskiem) w kwietniu r. b. przedstawiał się jak następuje: Przywieziono w kwietniu 281,658 tonn towarów. Wartość przywozu wyniosła 179.415 tys. zł. Wywieziono 1.353.640 tonn. Wartość wywozu wyniosła 208.949 tys. zł. Saldo dodatnie bilansu zagranicznego w kwietniu wyniosło: 29.534 tys. zł.

W porównaniu do poprzedniego miesiąca przywóz zmniejszył się pod względem wagowym o 24.858 tonn, pod względem wartości o 15.545 tys. zł. Najważniejsze zmiany w przywozie w porównaniu do marca zachodzą w artykułach spożywczych, znajdując wyraz w zniżce (o 10,0 milj. zł), zmniejszył się przywóz śledzi (o 8,2 milj. zł), smalcu (o 3,7 milj. zł), zwiększył się natomiast przywóz ryżu (o 3,6 milj. zł), zmniejszył się ponadto w kwietniu przywóz: nawozów sztucznych (o 4,9 milj. zł, w szczególności saletry chilijskiej) o 5,1 milj. zł, tłuszczów zwierzęcych i olejów roślinnych technicznych (o 1,8 milj. zł), maszyn i aparatów (o 4,6 milj. zł), oraz surowców włóknistych, zwłaszcza juty (o 2,4 milj. zł).

Zwiększył się natomiast przywóz skór i futer (o 3,4 milj. zł), oraz obuwia skórzanego (o 1,8 milj. zł), środków komunikacyjnych (samochodów o 1,2 milj. z)), w metalach zaś żelastwa (szmelcu o 1,1 milj. zł.

Częściowe uruchomienie magistrali węglowej Górny Śląsk — Gdynia.

Ministerstwo Komunikacji ustaliło termin częściowego i prowizorycznego otwarcia niektórych linij nowobudującej się magistrali Górny Śląsk — Gdynia na dzień 15 listopada b. r.

W dniu tym mają być oddane do użytku publicznego dla przewozu ładunków tranzytowych linje: Herby Nowe — Zduńska Wola i Bydgoszcz — Gdynia. Na linji Herby Nowe — Zduńska Wola, stanowiącej południową część przyszłej magistrali kolejowej, dotychczas wykonano 85 proc. robót ziemnych, 83 proc. mostów i przepustów, oraz rozpoczęto od strony Herb układanie toru. Obecnie rozpoczyna się zwózka szyn, dostarczanych przez huty. Na linji brak jest jeszcze budynków, oraz pomieszczeń stacyjnych, jak również urządzeń zabezpieczających ruch. Dopiero w tych dniach oddano firmom powyższe roboty do wykonania.

Linja Bydgoszcz — Gdynia stanowi północną część magistrali kolejowej. Na linji tej od Nowej Wsi Wielkiej do Gdyni wykonano dotychczas 98 proc. robót ziemnych, 98 proc. kamiennych części mostów i przepustów, 96 proc. montażów części mostowych, 90 proc. układania torów i około 30 proc. budowy dworców, budynków stacyjnych i domów mieszkalnych. Jak widzimy budowa tej linji jest już bliska całkowitego ukończenia.

Najgorzej przedstawia się sytuacja na środkowej części magistrali węglowej, to jest linji Zduńska Wola — Inowrocław. Na linji tej wykonano dotychczas 45 proc. robót ziemnych i 35 proc. kamiennych części mostów i wiaduktów. Do prowizorycznego wykończenia tej linji pozostaje bardzo wiele. Dotychczas niewiadomo, kiedy ta linja może być oddana do użytku, w każdym bądź razie nie nastąpi to w r. b., a sądząc z niezwykle powolnego tempa, w jakiem roboty są tam prowadzone, wątpliwą jest nawet rzeczą, czy i w roku przyszłym budowa ta będzie ukończona.

Z posiedzenia Rady Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów.

Rozważając ważniejsze zagadnienia, wpływające na obecne położenie gospodarcze, zebranie Rady Centralnego Związku zajęło się również ważniejszemi sprawami z zakresu kolejnictwa.

W roku 1929 ruch przewozowy na P. K. P. stale wzrastał. Jedynie w lutym i w marcu 1929 r. jako wynik katastrofalnej zimy dał się zauważyć przejściowy gwałtowny spadek przewozów, poniżej odpowiednich cyfr w tych samych miesiącach roku 1928. W lecie i na jesieni w 1929 r. przewozy ujawniają stały wzrost, dosięgając w październiku rekordowe cyfry, nie noto-

wane od początku istnienia kolei polskich — 21.327 ładownych wagonów średnio dziennie.

Począwszy od listopada 1929 r. tempo przewozów zaczyna nieco słabnąć jako skutek załamania konjunktury gospodarczej, jednakże ogólna ilość przewozów za cały rok 1929 była o 3,3 proc. większa niż w roku 1928. Wyraźnie i trwale zniżkowa tendencja następuje w pierwszych miesiącach roku bieżącego w porównaniu ze stanem przewozów w tych samych miesiącach roku 1929 i roku 1928. Uwidacznia to zestawienie następujące:

Przeciętna praca dzienna wagonów ładownych 15 tonnowych:

Miesiące	1930	1929	1928
Styczeń	13.640	15.761	14.672
Luty	13.153	13.726	16.178
Marzec I dek.	12.353	14.461	18.041
„ II „	14.204	17.964	16.106

Zniżka w liczbach procentowych przedstawia się w sposób następujący:

Procentowa zniża średniej pracy dziennej: 1930 r.

mniej aniżeli	Styczeń	Luty	Marzec I dek	Marzec II dek
w r. 1929	13,5%	4,2%	14,6%	20,9%
w r. 1928	7,0%	18,7%	31,5%	11,8%

Osłabienie przewozów jest jednym z objawów zastoju gospodarczego. Na złe położenie kolejnictwa oddziaływują jednak i inne czynniki, w pierwszym rzędzie wzrastające współzawodnictwo przewozów samochodowych. Rola tego czynnika nie daje się ściśle liczbowo ująć, gdyż brak tu dotychczas dokładnych statystyk. Na podstawie dostępnych danych można jednak ustalić, że konkurencją samochodową zagrożonych jest około 85 proc. linij kolejowych. O rozwoju autobusowego ruchu osobowego świadczy to, że przewiozły one w r. 1929 — 57.000 osób, co stanowi około 1/3 liczby osób przewiezionych w tym czasie kolejami.

Położenie kolejnictwa niepodobna narazie obecnie ściśle przedstawić w świetle wyników finansowych gospodarki kolejowej za ostatni okres będący przedmiotem omówienia, bowiem dane liczbowe nie zostały jeszcze za ten okres czasu uporządkowane. Istnieją pewne dane do przewidywań, że dochody z ruchu osobowego w pierwszym kwartale b. r. będą mniejsze o 10 proc., zaś dochody z ruchu towarowego będą mniej więcej na poziomie roku zeszłego. Wyniki te, jeżeli wziąć w rachubę podwyżkę taryf, uznać należy za niekorzystne. Gospodarczą konsekwencją tego stanu rzeczy może być ograniczenie inwestycyj kolejowych o ile nie będą wynalezione inne dodatkowe źródła ich finansowania.

Następnie referent zagadnienia Krzyżanowski oświetlił ważniejsze momenty polityki taryfowej w rozpatrywanym okresie, stwierdzając, że zakres i rozmiary pierwotnie projektowanej podwyżki taryf towarowych uległy następnie zmniejszeniu, przez co przewidywany efekt kasowy podwyżki został zredukowany ze 160 milj. jak pierwotnie preliminowano do 100 milj. Zmniejszono blisko o 50 proc. pierwotnie zamierzoną podwyżkę taryf na przewóz węgla w obrocie wewnętrznym i uwzględniono szczególnie specjalne taryfy eksportowe, bądź to pozostawiając je na poprzednim poziomie, bądź też podwyższając w stosunku jedynie minimalnym. Ulgi eksportowe w porównaniu z taryfami normalnemi obniżyły wpływy kolei szacując w przybliżeniu o 150 milj. zł. rocznie. Ważniejsze artykuły wywozowe — węgiel, nafta i cukier nie płacą wyższych taryf ani w eksporcie lądowym, ani w eksporcie morskim. Taryfy na eksport drzewa podrożały jedynie o ile chodzi eksport przez suchą granicę, natomiast potaniały przy eksporcie przez porty.

Działalność społecznych organów doradczych przy Ministerstwie Komunikacji w okresie po wprowadzeniu podwyżki taryfy polegała na poprawianiu niedokładności, wynikłych z szybkiego jej wprowadzenia. Specjalna komisja wyłoniona przez Komitet taryfowy Państwowej Rady Kolejowej, rozpatrzyła bezpośrednio po wprowadzeniu nowej taryfy około 80 wniosków w tym przedmiocie, przyjętych w całości na podstawie jej opinji przez Komitet Taryfowy. Zaznaczyć należy jednak, że postulat Państwowej Rady Kolejowej by wprowadzone poprawki miały moc wsteczną, został przez nasze władze kolejowe potraktowany odmownie.

Poza opracowaniem wniosków dotyczących poprawienia usterek nowej taryfy, dalsza działalność Komitetu Taryfowego polegała na badaniu potrzeb życia gospodarczego w zakresie konieczności wprowadzenia szeregu obniżek nowych stawek taryfowych, a zwłaszcza pod kątem widzenia ułatwień dla eksportu.

Z momentów polityki taryfowej niekorzystnych dla życia gospodarczego, zanotować należy obliczanie przewoźnego za pełne 15 tonn przy przewozach w wagonach 10 i 12 tonnowych.

Podkreślić należy również skreślenie od 1. IV. b. r. taryfy P. G. 2 na wywóz cukru przez Gdańsk, co było rzekomo uczynione dla usunięcia współzawodnictwa z przedsiębiorstwami żeglugi śródlądowej i umożliwienia im otrzymania części przewozów cukru przeznaczonych do Gdańska.

Na warsztacie będących na czasie prac w dziedzinie kolejnictwa znajduje się nadto wciąż jeszcze otwarta sprawa komercjalizacji kolei. Od słusznego gospodarczo i administacyjnie załatwienia tej sprawy zależy uporządkowanie gospodarki kolejowej i przypływ kredytów zagranicznych do naszego kolejnictwa. Sprawie tej nadany został ostatnio bieg formalny w ten sposób, że została ona przekazana Państwowej Radzie Kolejowej do opracowania. Godnym podkreślenia wynikiem odnośnych prac wspomnianego organu jest jego uchwała, stwierdzająca potrzebę powołania Rady przedsiębiorstwa kolei państwowych. Rada ta byłaby czynnikiem pośredniczącym pomiędzy dyrektorem generalnym kolei a Ministerstwem Komunikacji, umożliwiając większą „swobodę działania dyrektorowi generalnemu. Rozważania zagadnienia komercjalizacji nie wykraczają jednak dotychczas poza sferę prac teoretycznych i niestety nie zarysowują się okoliczności, sprzyjające rozwiązaniu zagadnienia komercjalizacji formie możliwie bliskiej ideologji prywatno-gospodarczej.

W końcu referent zaznaczył, że nasze organy kolejowe licząc się z wzrastającą konkurencją przewozów samochodowych, starają się wprowadzić pewne udogodnienia w przewozie przesyłek drobnicowych. W tym celu zostały ostatnio uruchomione narazie tytułem próby w Wielkopolsce specjalne pociągi pospieszne złożone z małej ilości wagonów, dzięki którym da się osiągnąć znaczne przyspieszenie przesyłek drobnicowych.

Pozatem nasze władze kolejowe są w tej chwili zajęte również badaniem sprawy przewozów drobnicy w skrzyniach, jak ma to miejsce na kolejach francuskich i brytyjskich. Sprawa ta jest znana z ankiety przeprowadzonej przez Centralny Związek wśród jego organizacyj członkowskich. W chwili obecnej nie jest jeszcze rozstrzygnięta sprawa pojemności projektowanych skrzyń oraz materjału, z którego będą zrobione (drzewo, czy żelazo). Zainteresowane sfery gospodarcze mają więc możność wpływać odpowiednio na powzięcie tej lub innej decyzji przez czynniki kolejowe, które pragnęłyby tu pójść możliwie na rękę czynnikom zainteresowanym.

Targi Lipskie — na Targach Poznańskich.

Na tegorocznych wiosennych Targach Poznańskich zauważyć było można nietylko stałe stoisko naszych krajowych Targów Wschodnich, lecz po raz

pierwszy od czasu powstania tej polskiej imprezy gospodarczej o charakterze obecnie międzynarodowym, reprezentowane tam były w specjalnem stoisku w hali 11 także Targi Lipskie. Jak wiadomo w obliczu przewidywanego wzajemnego zbliżenia się gospodarczego obu państw i traktatu handlowego, Polska na tegorocznych wiosennych Targach Lipskich również po raz pierwszy wystąpiła ze zbiorowym oficjalnym pokazem wzorów polskiej wytwórczości w odrębnej hali wystawowej i niejako w odwzajemnieniu się Urząd Targów Lipskich zajął stoisko na Targach Poznańskich.

Z wystawionych wykresów, sięgających historji najdawniejszych lat i powstania Targów Lipskich wynikało, że dziś Lipsk ze swojem odrębnem miastem targowem, obejmującem 55 potężnych hal naziemnych i podziemnych z 340.000 metrów kwadratowych pod wystawę, oraz przeszło 10.000 wystawców z 24 różnych krajów, jest największem zbiorowem międzynarodowem środowiskiem podaży i zakupu towarów ze wszystkich dziedzin produkcyjnych.

Że Niemcy poświęcają dziś unormowanym stosunkom gospodarczym z Polską baczniejszą uwagę, świadczy między innemi fakt zainteresowania tym problemem całej prasy. Oficjalny organ Targów Lipskich „W. E.-Z." („Wirtschafts- und Ekxport-Zeitung") z dnia 23 kwietnia rb. zamieszcza na całej stronie tytułowej autotypję przedstawiciela Polski w Berlinie Romana Knolla ze skreśloną przez niego w języku polskim sentencją.

Prawo i sąd w życiu gospodarczem.

Składka do Kasy Chorych od gratyfikacji.

„Jeśli wypłacona pracownikom gratyfikacja nie została przewidziana w umowie o pracę, to gratyfikacji tej nie dolicza się do pensji, od której należy płacić składki na rzecz Kasy Chorych." (Orzecz. S. N. w sprawie N. T. C. 1408/28.)

Skarżący w powództwie wytoczonem przeciwko Kasie Chorych żądał uznania, że nie należy się od niego Kasie Chorych składka od gratyfikacji, jaką wypłacił skarżący swoim pracownikom.

Sąd Najwyższy, o który oparła się ta sprawa, orzekł, że podstawą do obliczenia wysokości zarówno składek ubezpieczeniowych należnych od pracowników, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, jakoteż i zasiłek pieniężny należny tym pracownikom w razie choroby, jest zarobek pracowników, podług którego zostają oni zaliczeni do jednej z grup zarobkowych, przewidzianych w art. 20 ustawy o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby. Za zarobek pracownika uważa się otrzymywaną przezeń pensję lub płacę, a ponadto wszelkie świadczenia dodatkowe w gotówce lub w naturze — w tej liczbie i gratyfikacje — o tyle jednak, o ile udzielanie takich świadczeń jest w zwyczaju i wpływa na wysokość wynagrodzenia.

Z tego względu gratyfikacje wypłacane pracownikom, obowiązanym do ubezpieczenia na wypadek choroby o tyle

Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1930.

Barwniki nietrujące
Domagalski i Ska., Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Bielizna
Jan Ebertowski w Poznaniu, ul. Wroniecka 6/8 tel. 2160-2825.
W. Rakowski w Poznaniu, ulica Pocztowa 1.

Chemikalja
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dezynfekcyjne środki, lyzol, kreolina
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Dezynfekcyjne środki
Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dębina stolarska, dębowe dykty
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo

Druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, T. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Czekolady, Konfekty Cukierki i Drażetki
Venetia Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 97 — Telefon 69-65.

Farby
Wielkopolska Fabryka Farb w Poznaniu, plac Wolności 17.

Krawaty, szelki, rękawiczki i chusteczki
Hałas i Kajetaniak w Poznaniu, ulica Wielka 10.

Gazety
Kurjer Poznański, św. Marcin 70.
Orędownik Wielkopolski, ulica św. Marcin 70.

Getry (kamasze filcowe)
Poznańska Fabryka Getrów Właśc. Stefan Kałamajski, Poznań, Plac Wolności 6, Telefon nr. 2135—3300.

Gryzarki obwiedniowe
do grezowania kół zębatych o zębach prostych, skośnych i ślimakowych, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Dąbrowskiego 81.

Instalacje
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska
Lewandowski i Ska w Poznaniu ul. Wielka 11.
F. Lisiecki, Poznań, Stary Rynek 10.

Pierniki i Makarony
Kostrzyńska Fabryka Pierników i Makaronów Sp. z ogr. odpow. dawn. A. Markiewicz.

Kuchenki gazowe
dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Lakiery i pokosty
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Litograficzne druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu Górna Wilda 122

Maszyny rolnicze
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.
Centrala Pługów Parowych Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 28—30.

Mydła
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań. Al. Marcinkowskiego 5.

Mydło szare (miękkie)
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Odlewy żeliwne
gatunkowe, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Oleje eterycz. i esencje
Domagalski i Ska. w Poznaniu, św. Marcin 34

Opakow. i kartonaże
F. K. Ziółkowski i Ska, Poznań, Górna Wilda 122.

Rowery, części rowerowe
„Inventia" Spółka Akcyjna, Poznań

Ruszta
ze specjalnego stopu żeliwa, tak dla palenisk stałych, jak ruchomych, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Samochody
Brzeskiauto Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29.

Sztuczny nawóz
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Siatki druciane
„Drutownia—Poznań" fabryka siatek i płotów druc. oraz tkanin metalowych, drutu kolcz. Poznań, ul. św. Marcin 45a tel 24-01.

Transport towarów
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu ul. Towarowa 20.

Tokarki typu ciężkiego
model T 300 o wzniesieniu kłów 300/750 mm. i rozstawieniu 1500 i 2500 mm, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Tokarki precyzyjne
model TN 180 o wzniesieniu kłów 180/280 mm i przy rozstawieniu 1000, 1500, 2000 i 2500 mm. dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Wagony i Parowozy
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wódki
„Akwawit" Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Cieszkowskiego 5.

Okucia, drzwi, architektura wewnętrzna
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, ul. Wybickiego 13-14

Wiertarki słupkowe
i stołowe oraz szlifierki słupkowe i stołowe dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc w Poznaniu, ulica Dąbrowskiego 81.

tylko mogą być zaliczane do ich zarobku stanowiącego podstawę do obliczenia składek ubezpieczeniowych i zasiłków w razie choroby, o ile były brane, lub przynajmniej winny być brane w rachubę przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia w chwili zawarcia umowy pracy, a więc o tyle o ile były przewidziane w umowie pracy lub wynikały z powszechnego zwyczaju.

W konkretnym zatem wypadku, jeśli wypłacenie gratyfikacji nie stanowiło obowiązku skarżącego ani z mocy, ani też na podstawie zwyczaju, a było tylko aktem wolnej woli ze strony pracodawcy wobec pracowników, to Kasa Chorych nie może rościć pretensji do składek ubezpieczeniowych od tych gratyfikacyj.

Uprzywilejowanie podatku przemysłowego.

Sąd Najwyższy (w sprawie Nr. T. C. 1151/29) wyjaśnił, że zgodnie z odpowiedniemi postanowieniami ustawy o państwowym podatku przemysłowym, podatek ten pobierany jest od przedsiębiorstw i korzysta z ustawowego pierwszeństwa zaspokojenia całego majątku ruchomego, należącego do przedsiębiorstwa, odpowiedzialność zatem za uiszczenie podatku przemysłowego ma charakter rzeczowy i obciąża wszelki majątek ruchomy, znajdujący się w przedsiębiorstwie i związany z jego prowadzeniem, chociażby oddzielne przedmioty, w skład tego majątku wchodzące, należały do osób trzecich.

Czas pracy woźnego.

Czas pracy woźnego może być przedłużony, aż do dwunastu godzin dziennie i przedłużenie takie nie może być poczytane za pracę w godzinach nadliczbowych. (Orzecz. S. N. w sprawie Nr. I. C. 1973/28.)

Skarżący żądał zasądzenia od pozwanej firmy kilku tysięcy złotych za pracę, w godzinach nadliczbowych, twierdząc, iż przez sześć przeszło lat, które spędził na stanowisku woźnego we wspomnianej firmie, zmuszony był pracować ponad osiem godzin dziennie.

Sądy I i II instancji powództwo oddaliły, a Sąd Najwyższy, do którego odwołał się skarżący, wyrok ten zatwierdził, wyjaśniając, że przez pracę w godzinach nadliczbowych skutkującą obowiązek odpowiednich dopłat ze strony pracodawcy ponad normalne wynagrodzenie pracownika, winna być rozumiana nie praca ponad osiem, a w soboty ponad 6 godzin dziennie, lecz praca ponad taką ilość godzin, jaka została przewidziana w ustawie dla danej gałęzi przemysłu lub handlu oraz dla danej kategorji pracowników. Praca woźnego — wyjaśnia dalej Sąd Najwyższy — z natury swej jest najbardziej zbliżona i winna być przyrównana do pracy osób zatrudnionych pilnowaniem zakładów pracy, a wykonywujących w czasie pilnowania jednocześnie inną przerywaną pracę dodatkową.

Stojąc na gruncie tego wywodu przyjść należy do wniosku, że czas pracy woźnego może być przedłużony aż do 12 godzin dziennie — i przedłużenie takie nie może być poczytane za pracę w godzinach nadliczbowych, chociażby nawet nastąpiło bez przewidzianego w ustawie o czasie pracy w przemyśle i handlu, zezwolenia organów inspekcji pracy.

Zacytowany powyżej wyrok Sądu Najwyższego, rozstrzyga ostatecznie wątpliwą kwestję, która wałkowana była w wielu przedsiębiorstwach i narażała je w wielu wypadkach na koszta postępowania sądowego. Sąd Najwyższy w wyroku tym, trzymającym się zresztą ściśle przepisów prawa — dał w nim wyraz życiowego zrozumienia przepisów ustaw socjalnych.

Rozporządzenie Ministru Skarbu z dnia 10 maja 1930 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie częściowego uchylenia dodatkowego opodatkowania zapasów wyrobów wódczannych, prywatnych fabryk wódek.

Na mocy art 21 ust. 5 i art. 96 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 289) zarządza się, co następuje:

§ 1. Uchyla się zarządzone postanowieniem § 8 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 30 kwietnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 281) dodatkowe opodatkowanie zapasów wyrobów wódczanych pochodzących z prywatnych fabryk wódek, jakie w dniu 7 maja 1930 r. znajdowały się w hurtowych i detalicznych miejscach sprzedaży, z wyjątkiem zapasów fabrycznych składów prywatnych.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 7 maja 1930 r.

Kierownik Ministerstwa Skarbu: Ignacy Matuszewski.

Minister Przemysłu i Handlu: E. Kwiatkowski.

(Dz. Ust. R. P. Nr. 36, poz. 301, z dnia 15 maja 1930 r.)

Z ruchu wydawniczego.

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, ukazała się odznaczona pierwszą nagrodą na konkursie Izby, praca Dr. Rogera Battaglii p. t. „Aktywizacja bilansu handlowego“.

Praca obejmuje 235 stron druku, a oświetlając wszechstronnie zagadnienia polityki handlowej z uwzględnieniem najważniejszych czynników gospodarczych z punktu teorji i praktyki, staje się przebogatem źródłem wiadomości i wzbogaca o jedno cenne wydawnictwo naszą literaturę ekonomiczną.

Autor pracy p. Dr. Battaglia otrzymał pewną ilość egzemplarzy po zniżonej cenie, przeznaczoną dla rozmieszczenia w kołach przemysłowych. Ewentualne zgłoszenia kierować zechcą członkowie do Związku Fabrykantów, który spowoduje nadesłanie zamówionych egzemplarzy pod wskazanemi adresami, a to po cenie zł. 6,— z zaliczeniem pocztowem.

Komunikat

Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu komunikuje, że celem omówienia spraw dotyczących szkolnictwa handlowego i poinformowania zarazem tutejszego społeczeństwa o stanie i znaczeniu szkolnictwa handlowego, urządza publiczne zebranie, na którem wygłoszą referaty wybitni znawcy tej dziedziny: p. Sylwester Dybczyński, Naczelnik Wydziału szkolnictwa zawodowego w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego na temat „Szkolnictwo zawodowe w Polsce z specjalnem uwzględnieniem szkolnictwa handlowego w Poznaniu“ oraz p. Ligocki, Dyrektor Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu na temat: „Pomoc społeczeństwa dla szkół handlowych“.

Zebranie to odbędzie się w czwartek, dnia 5 czerwca br. o godzinie 20-tej w auli Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu przy ul. Śniadeckich 54/58.

PRZEMYSŁAWKA
WODA KOLOŃSKA
DLA ZNAWCÓW
HEZA

DRAWSKA ODLEWNIA ŻELAZA
I FABRYKA MASZYN
Inżynier LUDWIK KEMBLIŃSKI i S-ka
DRAWSKI MŁYN (Wielkop.)
Telefon nr. 1 Telefon nr. 1
Biuro centralne:
Poznań, Wierzbięcice 14. Telefon nr. 21-63
poleca
odlewy lano-kute i żeliwne
o doskonałej jakości
Dostawa terminowa. Dostawa terminowa.

F. K. ZIÓŁKOWSKI i Sp.

Sp. z o. o.

ZAKŁAD LITOGRAFICZNY

FABRYKA KARTONAŻY

POZNAŃ, GÓRNA WILDA 122 — TELEFON 29-28 — ROK ZAŁ. 1896

Browary Huggera T. A.

Poznań, ul. Półwiejska 25. Telefon 3037 i 3047.

Słodownie i fabryka lodu

polecają swoje wyborowe piwa:

Kryształ jasne (pilzeńskie) — **Specjał** ciemne (monachijskie) — **Porter**

Fabryka papy dachowej, przetworów smołowcowych i asfaltu

WŁ. STOPA

(dawn. BALLO & SCHOEPE)

Telefon 31-93 **POZNAŃ, ulica 3 Maja 3 a** **Telefon 31-93**

Przedsiębiorstwo krycia dachów

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.